

Gehiegi

Itzea URKIZU
ARSUAGA

Dantza ero bat egin nahi du eguraldiak gurekin azkenaldian. Gustura nengoke, gutxienez, zortzikoaren metri-kari utsiko balio –*hiru eguzki, bi euri* edo, tira, *hiru euri, bi eguzki*–, baina, ezta hori ere. Biko konpasa, egunero: *tan-ta tan-ta, tan-ta tan-ta...* Zutabegintzaren logikan, anakronia hutsa da uztailean ekain amaierako zortzikoarekin gogortzea; festa ondorengo nostalgia gehiegi luzatzea. Baina, gehiegi zer ote den...

Uda hasieran aterkipetik begirada ezin altxatu ibili behar izateak, atmosfera anakroniko honek, dantzan jarri baitu etxe askotako armairu-antolaketa. Erretiratzekoak zirenak kalejiran pilatu zaizkigu egun beroenetan eskura izan

beharreko jantziekin. Ez dugu astirik hartu guraso eredugarrienek apalak izan beharko lituzketen moduan atontzeko. Igerilekuko motxila hor nonbait zegoen eta, kasualitatez, baina salbatu digu arratsalde sargoria.

Amorrazio absurdo honen aurrean etsi, eta erabaki dut fandango bat dantzatzea zeruak goizero dakarrenarekin; dendara jo dut semeari “u” hizkiz hasten diren urtaro guztien arteko nahasketak honetarako neurrikoak erostera.

Aurretiaz ezagutzen nituen lokala eta espazioaren banaketa: eskuinean zakildunak, ezkerrean aludunak. «Begiratu egingo dut» esan, eta balsean jardun dut dendako hormekin: orain alde batera, orain bestera. Bi aldeetan ditudalako

gustuko gauzak, bai, baina baita neure buruari ariketa hori berariaz ezartzen diodalako ere: koloreak kolore eta sailkapenak sailkapen, estetikoki polita eta funtzionalki eroso iruditzen zaidan hura aukeratzea gure haurrentzat. Nire dantzari-logikari zortziko zurruna berez ateratzen bazaio ere, gorputza behartzea konpas irregularretara.

Dena bikain zihoan, harik eta dendariak azken erredoblea jo duen arte: “*Leggin* horiek mutil batentzat ez dira gehiegi?”. Gehiegi, zer? Erosoegi? Moreegi? Femeninoegi? Homosexualegi? Transedo-orain-modan-dauden-eta-babestenditudan-baina-aldi-berean-liseritu-ezinditudan-identitate-horietako-bat-izatek o-arriskutsuegi? Gehiegi zer ote den... •

Ezkutuko izenak

Miren AZKARATE
BADIOLA

Epidemia isila, horrela deitzen zaio suizidioari edo nork bere buruaz beste egiteari. Beste behin euskarak ederki asko izendatzen duen hitz baten adibidea; ikusi eta guzti egiten duzun horietakoa ahora irtenarazten duzun momentuan.

Epidemia dela argi dago, datuak ikusi besterik ez dago. Adibidez, Araban 12 egunean suizidio bat ematen da edo, EAeko iazko datuen arabera, 140 pertsona hil ziren modu horretan. Eta hemen egiten dugu topo definizioaren bigarren hitzarekin: isila da ez delako heriotza horiez hitz egiten; are gehiago, bakarrik

egiten direnak direlako ere gehituko nuke nik. Bakar-bakarrik, nahiz eta, kasik ziur, jendez inguratuta dauden pertsonak izan.

Oso erabaki ausarta iruditu zait beti, gauza bat delako burutik pasatzea, baina oso bestelakoa da gauzatzea, pausoa egitea.

Zer pasatuko zaio –eta ez zaio pasatuko– burutik pertsona horri? Noiz da momentu egokia ekintza burutzeko? Planifikazioak nolako elaborazioa du?

Datuak beldurgarriak dira eta urtetik urtera gehitzen doaz. Goraka doaz saikerak (batez ere, gazteen artean ikaraga-

rri igo dira) eta protokoloen aktibazioak ere bai. Beheraka doaz, aldiz, laguntzeko baliabideak, fisiko zein materialak.

Ni datuak ematearen aldekoa naiz, ez morboagatik, ez alarmismoa sortzeagatik. Gainontzeko heriotza datuak ematen badira, horiek zergatik ez? Dei efektua egiten al dute bada beste heriotza motek? Honek zergatik bai? Bistan da ezkutuan mantentzeak ez duela arazo larri hau konponduko. Argi eta garbi hitz egin beharko genuke, datuak mahai gainean jarri eta merezi duen arreta eskaini, konponbiderik eman ahal izango bada. •